

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri
Landbrugsstyrelsen

Vejledning om tilskud til biodiversitet & bæredygtighed 2024

Udgivet november
2024

Vejledning om tilskud til biodiversitet &
bæredygtighed 2024

Denne vejledning er udarbejdet af
Landbrugsstyrelsen i 2023

Foto: Landbrugsstyrelsen
© Landbrugsstyrelsen

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og
Fiskeri
Landbrugsstyrelsen
Nyropsgade 30
1780 København V
Tlf.: 33 95 80 00
E-mail: mail@lbt.dk
www.lbt.dk

ISBN: 978-87-85306-03-6

**Finansieret af
Den Europæiske Union**

Indhold

ÆNDRINGER TIL VEJLEDNINGEN.....	5
1. KORT OM BIO-ORDNINGEN BIODIVERSITET & BÆREDYGTIGHED.....	6
1.1 Hvem kan søge ordningen?	6
1.2 Hvor stort er tilskuddet?	6
1.3 Hvad er formålet med ordningen?	7
1.4 Siden sidst.....	7
2. HER ER DE VIGTIGSTE FRISTER.....	8
3. HVORNÅR KAN DU SØGE ORDNINGEN?	9
4. HVAD SKAL AREALERNE LEVE OP TIL?	10
4.1 Du skal have søgt og modtaget grundbetaling	10
4.2 Du skal overholde GLM 8 – delkrav 2	10
4.3 Hvilke arealtyper kan du bruge?	11
4.3.1 Hvilke arealer må du ikke udlægge elementer på?	12
4.4 Hvilke størrelser må arealer have?	13
4.4.1 Samlet tilskudsareal må højst udgøre 50 pct. af bedriftens samlede areal til grundbetaling 14	
4.5 Kriterier og forpligtelser for at søge tilskud	14
4.5.1 Hvad gælder for slåningsbrak?	15
4.5.2 Hvad gælder for blomsterbrak?	16
4.5.3 Hvad gælder for bestøverbrak?	16
4.5.4 Hvad gælder for markbræmmer?	17
4.5.5 Hvad gælder for småbiotoper?.....	18
4.6 Tillæg til bestøverbrak	21
4.6.1 Hvilke kriterier gælder for tillægget til bestøverbrak?	21
4.6.2 Hvilke forpligtelser gælder for tillægget til bestøverbrak?.....	21
4.6.3 Særlige opmærksomhedspunkter til bestøverbrak.....	22
4.7 Der er ingen gødskningsnorm til arealer under ordningen.....	23
4.8 Det skal du gøre, hvis der sker ændringer i løbet af året.....	23
4.8.1 Hvornår kan du ændre afgrødekodet?	23

5. HVILKE TILSKUD KAN DU SØGE TIL SAMME AREAL?.....	25
5.1 Sammenhæng til andre ordninger	25
5.2 Sammenhæng med konditionalitet.....	26
6. KONTROL OG ADMINISTRATIVE SANKTIONER	27
6.1 Kriterier for at få tilskud	27
6.2 Forpligtelser	27
6.3 Sanktion ved overtrædelse af forpligtelser	28
7. ANDRE REGLER, DU SKAL KENDE.....	29
7.1 Husk nationale bestemmelser ved etablering af småbiotoper	29
7.2 Svig med og misbrug af tilskud	29
7.3 Omgåelse af kriterier og forpligtelser.....	30
7.4 Force majeure og ekstraordinære omstændigheder	30
7.5 Vi indsamler og behandler dine data.....	31
7.6 Hvis du vil klage over en afgørelse fra os.....	32
8. RETSGRUNDLAG	33
8.1 EU-regler.....	33
8.2 Danske regler	33
9. BILAG 1: PLANTEARTSLISTE FOR BESTØVERBRAK.....	34

Ændringer til vejledningen

Du kan læse om de ændringer, vi har foretaget i vejledningen, i denne tabel:

Afsnit	Opdatering	Version
Dato ændret i kapitel 3 og kapitel 4.8.1. Desuden er link til bekendtgørelse tilføjet i kapitel 8.2.	Fristen for tilbagetrækning er ændret fra den 25. oktober til den 15. november. Denne ændring følger af Bekendtgørelse nummer 1094 af 22. oktober 2024 om ændring af bekendtgørelse om ansøgning m.v. for landbrugere i Tast Selv.	November 2024

1. Kort om bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed

Bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed er en etårig bio-ordning for dig, der ønsker at gøre en ekstra indsats på dine landbrugsarealer til gavn for biodiversiteten. Ordningen skal være med til at udvikle ny natur og nye levesteder for dyr og planter og hjælpe med flere fødekilder for at øge mangfoldigheden af levende organismer på dine dyrkede landbrugsarealer. Du søger tilskud under bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed ved at udlægge ikke-produktive elementer i form af arealer med brak, markbræmmer og småbiotoper og leve op til forpligtelserne, som beskrives i denne vejledning.

Ordningen bygger oven på konditionalitetskravet GLM 8, hvor du er forpligtet til at sikre, at mindst 4 pct. af dine omdriftsarealer udgøres af ikke-produktive elementer og -arealer.

[I Vejledning om konditionalitet - Miljøområdet kan du læse mere om konditionalitet og GLM-krav](#)

Du kan kun søge tilskud under bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed, hvis du samtidig opfylder GLM 8-kravet om udlæg af mindst 4 pct. ikke-produktive elementer og -arealer. Denne bio-ordning bygger ovenpå GLM 8-kravet, og du kan modtage tilskud til ikke-produktive elementer og -arealer, som går udover de påkrævede 4 pct. Du kan ikke få tilskud under denne bio-ordning til de samme elementer og arealer, du bruger til at opfylde GLM 8-kravet med.

Hvis du ikke er omfattet af GLM 8, så kan du fortsat søge om tilskud til biodiversitet & bæredygtighed.

1.1 Hvem kan søge ordningen?

Du kan søge ordningen, hvis du har rådighed over landbrugsarealer, og de samtidig er berettiget til grundbetaling inden for samme kalenderår.

1.2 Hvor stort er tilskuddet?

Tilskuddet er på ca. 2.740 kr. pr. ha ikke-produktivt element, du udlægger under ordningen. Du kan derudover søge et tillæg på 1.500 kr./ha til bestøverbrak oveni de 2.740 kr. pr. ha.

Hvis du under denne ordning søger om tilskud til ikke-produktive elementer på mindst 3 pct. af dine omdriftsarealer – udover de 4 pct. du har udlagt under GLM 8 – vil du få tilskud for et ekstra procentpoint under GLM 8 via denne bio-ordning. Det vil ske automatisk, når du har udlagt mindst 3 pct. af

dine samlede omdriftsarealer til ikke-produktive elementer og -arealer under denne ordning og samtidig opfylder dit krav til ikke-produktive elementer-arealer under GLM 8.

Alle ansøgninger, der opfylder ordningens kriterier og forpligtelser, vil blive imødekommet, men det kan blive til en lavere – eller højere – udbetalt sats end den planlagte sats. Satsen for denne bio-ordning kan variere med 35 pct. ved underansøgninger (dvs. satsen kan blive op til 35 pct. højere) og 10 pct. ved overansøgninger og kan i særlige tilfælde blive reduceret med mere end 10 pct., hvis det er nødvendigt for at imødekomme alle ansøgninger på ordningen. I tilfælde af overansøgninger vil vi i første omgang overføre midler fra andre underansøgte bio-ordninger og eventuelt fra grundbetalingsordningen.

1.3 Hvad er formålet med ordningen?

En del af landbrugsstøtten er øremærket bio-ordninger, der har til formål at gavne klima, miljø og biodiversitet på landbrugsarealer. Bio-ordninger er etårige, men du kan som udgangspunkt søge om tilskud til samme areal år efter år. Bio-ordningerne er frivillige ordninger, der gør det muligt for dig som landbruger at få ekstra tilskud til grønne tiltag ud over de obligatoriske.

Der er behov for flere naturtiltag på landbrugsarealerne i Danmark. Bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed tilgodeser landbrugere, der ønsker at gøre en særlig indsats til gavn for biodiversiteten. Ordningen bidrager hovedsageligt til, at Danmark kan leve op til målsætningerne i EU's biodiversitetsstrategi – herunder naturgenopretningsforordningen frem mod 2030 ved at øge landskabstræk med stor diversitet på landbrugsjorden. Ordningen forpligter kun til at udtage arealer til naturformål ét år ad gangen, men søger du ordningen i flere år eller gennem hele reformperioden, vil det i højere grad sikre langvarige levesteder for markens vilde dyr, fugle og insekter. Du kan derved lade elementerne ligge samme sted hen over flere år. Det vil være til gavn for biodiversiteten, miljøet og klimaet.

1.4 Siden sidst

Fra 2024 har du mulighed at få et tillæg på 1.500 kr./ha. til dine arealer med bestøverbrak udlagt under denne ordning. Tillægget gives udover basistilskuddet under ordningen på 2.740 kr./ha og udover grundbetalingen på ca. 1.900 kr./ha.

Formålet med tillægget er at forbedre fødegrundlaget for de bestøvende insekter. I 2024 kan du søge tillægget til nyetablerede bestøverbrakmarker på arealer, der var omdriftsareal i 2023. Du kan også søge tillægget til bestøverbrakmarker eller blomsterbrakmarker, som du har etableret i 2023, hvis disse arealer opfylder forpligtelserne til antal plantearter mv. for bestøverbrak i 2024. Du kan søge om tillæg i alle år, hvor arealet opfylder kravene til bestøverbrak. Det indebærer blandt andet, at plantedækket i hvert ansøgningsår består af en godkendt blomsterblanding til bestøverbrak. Læs mere om kriterier og forpligtelser for at opnå dette tillæg i afsnit 4.6 Tillæg til bestøverbrak.

Fra 2024 bliver brak med forårsslåning og slåningsbrak slået sammen til slåningsbrak. Der er derfor fremover kun én afgrødekode for slåningsbrak med krav om, at arealet skal slås mindst én gang i perioden 1. april til 25. oktober med en forbudsperiode mod slåning den 1. maj til 31. juli.

Hvis vejrforhold betyder, at det ikke er muligt at overholde fristen den 30. april for udsåning af en blomsterblanding til blomster- eller bestøverbrak, kan vi fra 2024 udskyde fristen. Fristen kan udskydes op til 14 dage og vil gælde for hele Danmark. Hvis fristen udskydes, sender vi en nyhed ud herom.

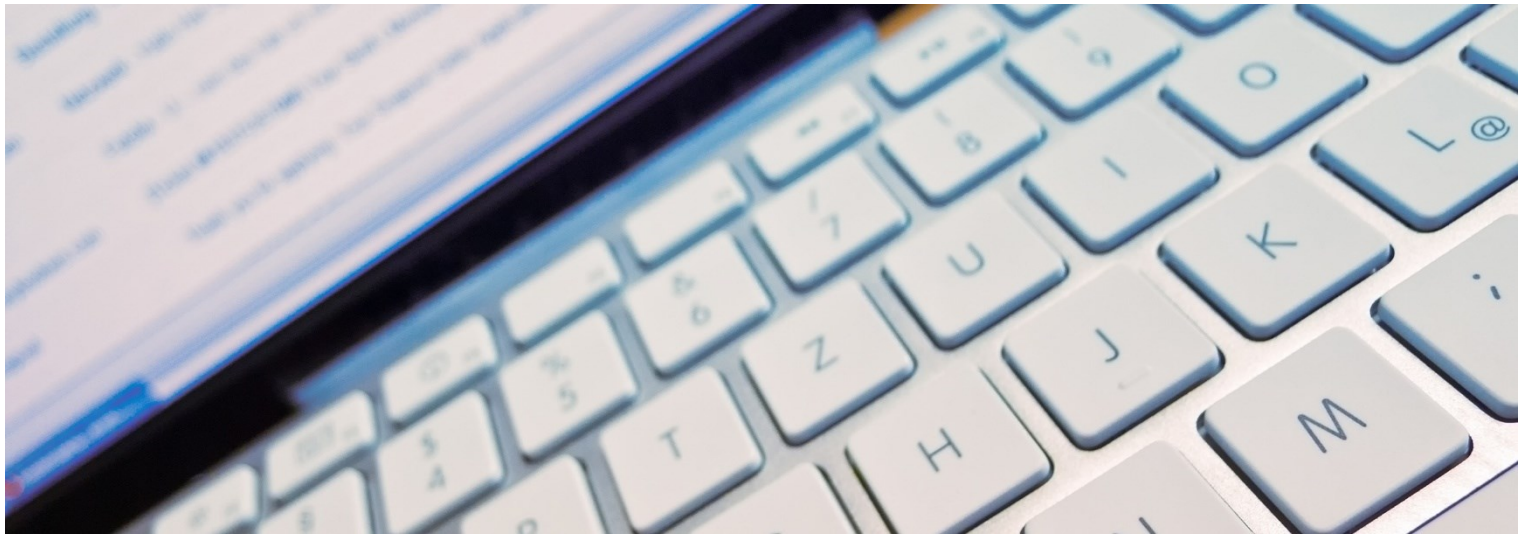
2. Her er de vigtigste frister

I oversigten kan du se de vigtigste frister for ordningen. Vær opmærksom på, at hvis du søger tilskud til ikke-produktive elementer, der er en del af en mark, kan der gælde andre frister for den afgrøde, du dyrker på marken.

Periode under biodiversitet & bæredygtighed	
1. januar til og med 31. december	Ikke-produktive elementer og arealer: De skal være uden produktion i hele kalenderåret. Det vil sige, at du ikke må bruge dem produktionsmæssigt. Vær opmærksom på at det er anderledes end, hvis du alene søger grundbetaling.
1. januar til og med 30. april	Blomsterbrak, bestøverbrak og markbræmmer, hvor du har isået en blomster- og bestøverbrakblanding: Mindst hvert andet år skal du etablere en blomsterblanding med samtidig jordbehandling.
1. april til og med 25. oktober	Slåningsbrak og markbræmmer: Du skal slå arealet mindst én gang i perioden.
1. maj til og med 31. juli	Brak og markbræmmer: Der er forbud mod slåning i perioden af hensyn til yngleperioden for markens vildt- og fuglebestand som harer og jordrugende fugle.

Ordningen følger derudover grundbetalingsordningens frister.

[Læs om generelle vigtige frister i Vejledning om grundbetaling og tilskudsberettigede arealer 2024](#)

3. Hvornår kan du søge ordningen?

Ordningen følger perioder for ansøgning, kontrol og udbetaling af landbrugsstøtte.

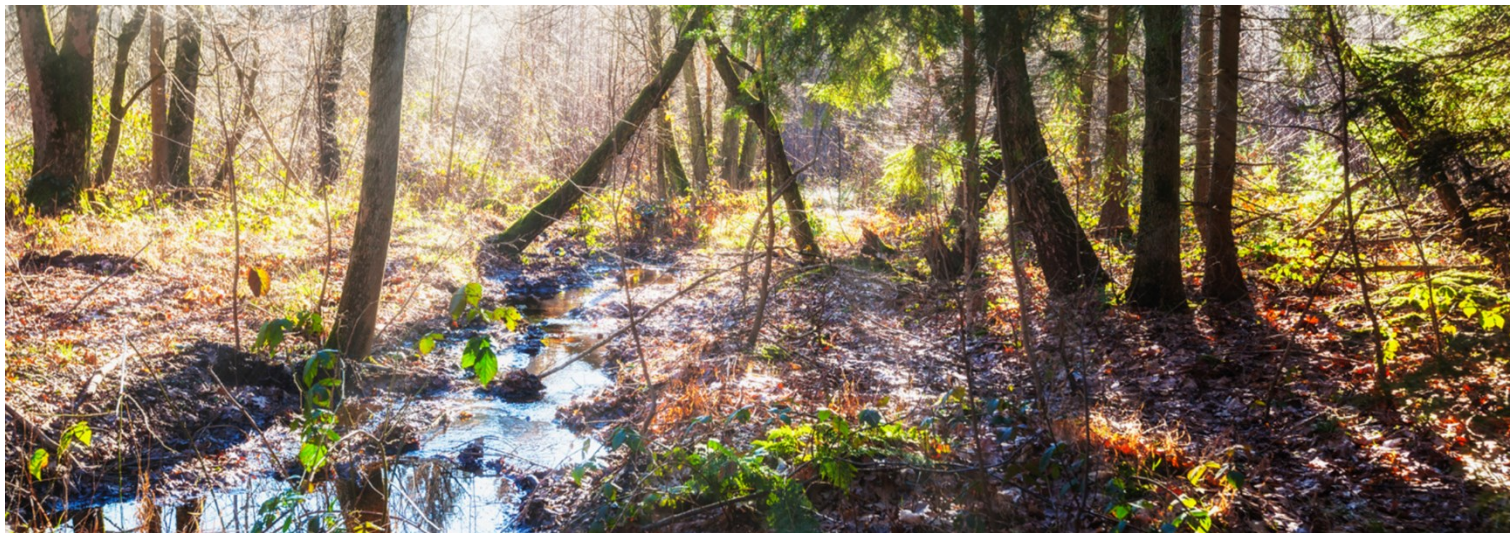
Du søger til ordningen i fællesskemaet fra 1. februar 2024.

Du kan som udgangspunkt trække din ansøgning til arealet tilbage på ethvert tidspunkt. Du kan dog ikke trække ansøgningen tilbage for arealet efter den 15. november.

Frister og periode i ansøgning af landbrugsstøtte

1. februar til og med 22. april	Periode, hvor du kan søge landbrugsstøtte.
3. maj	Frist for ændringer til markblokke og tilhørende korttemaer.
17. maj	Frist for ændringer til dit fællesskema og forsinket ansøgning.

[Du kan læse mere i Vejledning om grundbetaling og tilskudsberettigede arealer 2024](#)

4. Hvad skal arealerne leve op til?

Du skal leve op til en række kriterier og forpligtelser for, at du kan få tilskud under bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed. Du skal leve op til kriterierne for at kunne søge ordningen, og du skal opfylde forpligtelserne i hele ansøgningsåret. Forpligtelser er de handlinger, du skal udføre eller undlade at udføre i en bestemt periode. Du kan læse mere om kriterier og forpligtelser i dette afsnit og om selve definitionerne i afsnit 6.

4.1 Du skal have søgt og modtaget grundbetaling

Du kan søge om tilskud under denne bio-ordning til arealer, der er tilskudsberettigede landbrugsarealer. Det betyder, at der derfor skal være søgt og modtaget grundbetaling i det foregående ansøgningsår og søgt grundbetaling i indeværende år til de arealer, som du søger om tilskud til under bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed.

[Du kan læse mere i Vejledning om grundbetaling og tilskudsberettigede arealer 2024](#)

Hvis du vil læse om reglerne

Til dette afsnit har vi brugt [Bekendtgørelse nr. 1711 af 13. december 2023 om tilskud til biodiversitet og bæredygtighed for 2024](#):

- § 5 om kriterier for at modtage tilskud

4.2 Du skal overholde GLM 8 – delkrav 2

Ordningen har tæt relation til konditionalitetskravet GLM 8, delkrav 2, hvor du er forpligtet til at sikre, at mindst 4 pct. af din bedrifts omdriftsarealer udgøres af ikke-produktive elementer og -arealer. Du skal derfor have opfyldt dette GLM 8-krav, inden du kan søge bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed eller være undtaget fra kravet. Samme areal, du anvender til at opfylde GLM 8-kravet, kan dog ikke samtidig modtage tilskud under denne ordning. Hvis du ikke er omfattet af GLM 8, kan du fortsat søge tilskud til denne ordning.

Du kan udpege erstatningsarealer fra denne ordning til opfyldelse af GLM 8, delkrav 2, hvis du ikke lever op til GLM 8, delkrav 2 på tidspunktet for det fysiske kontrolbesøg. Vær opmærksom på, at du ved udpegningen af et erstatningsareal, du har søgt til denne ordning, mister tilskuddet til denne ordning for arealet. Du kan læse mere i afsnit 5.2.

Du kan læse mere om konditionalitet og sammenhængen til GLM-kravene i Vejledning om konditionalitet – Miljøområdet.

[Læs Vejledning om konditionalitet – Miljøområde](#)

Hvis du vil læse om reglerne

Til dette afsnit har vi brugt [Bekendtgørelse nr. 1711 af 13. december 2023 om tilskud til biodiversitet og bæredygtighed for 2024](#):

- § 5 om kriterier for at modtage tilskud, herunder at leve op til GLM 8
- § 6, der angiver, at det er et kriterie, at arealer der ansøges om tilskud til under denne ordning, ikke udpeges erstatningsarealer til GLM 8

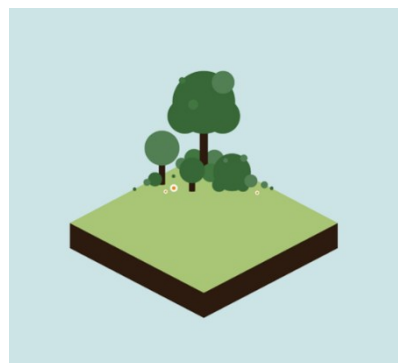
4.3 Hvilke arealtyper kan du bruge?

Du kan bruge arealer som slåningsbrak, bestøverbrak, blomsterbrak, markbræmmer og småbiotoper i ordningen. Du må gerne kombinere forskellige arealer og elementer på samme landbrugsareal, men du kan kun opnå tilskud til et af elementerne, hvis elementerne er registreret oven på hinanden.

Eksempler på arealtyper

På en brakmark på 1 ha udlægger du en småbiotop på 0,5 ha. Du får derved tilskud til både 0,5 ha småbiotop og 0,5 ha brak. Du kan også udlægge en småbiotop på et helt landbrugsareal op til 1 ha og få tilskud til 1 ha småbiotop.

Du kan også opnå gode biodiversitetsmæssige effekter ved at udlægge flere mindre områder af et landbrugsareal til f.eks. markbræmmer og til en eller flere småbiotoper. I dette tilfælde vil du opnå tilskud til både markbræmme(r) og småbiotoper, så længe de ikke er placeret oven på hinanden.

Find inspiration i denne video om småbiotoper: [Biodiversitet og bæredygtighed \(lbst.dk\)](#)

Du kan altså inden for samme landbrugsareal have forskellige kombinationer, som alle giver en forskel i plantedækket og dermed udvider både levesteder og fødekilder for markens levende organismer.

Småbiotoperne kan som udgangspunkt ligge på alle arealtyper, hvilket vil sige arealer registreret som enten omdriftsmarker, permanent græs og permanente afgrøder. Du kan læse afsnit 4.3.1 om undtagelser fra dette. Slåningsbrak og markbræmmer kan kun ligge på omdriftsmarker. Blomster- og bestøverbrak kan placeres på alle arealtyper, men arealet vil herefter få status af omdrift. Tillægget til bestøverbrak kan kun ydes på arealer, der var omdriftsarealer i 2023.

Hvis vi konstaterer, at der har været en produktion på dine ikke-produktive elementer, mister du dit tilskud under denne ordning for arealerne. Hvis arealerne overholder forpligtelserne for grundbetaling, vil du fortsat kunne få grundbetaling.

4.3.1 Hvilke arealer må du ikke udlægge elementer på?

Følgende arealer kan ikke indgå i denne ordning:

- arealer, der er beskyttede efter naturbeskyttelseslovens § 3
- særlige udpegede Natura 2000-arealer*
- arealer, du søger til andre bio-ordninger i 2024, herunder ekstensivering med slæt, varieret planteproduktion, miljø- og klimavenligt græs eller økologisk arealstøtte.
- arealer, der er underlagt betingelser ifølge andre nationale ordninger, hvor der ydes tilskud under betingelse af, at der ikke sker en landbrugsproduktion i 2024. Det kan være ordninger under Miljøstyrelsen, f.eks. klima- og lavbundsordninger eller i form af klima-, miljø- eller naturforpligtelser i medfør af indgåelse af direktivforpligtelser eller projekter, der undtagelsesvist fortsat kan modtage grundbetaling som følge af forpligtelserne. Se hvilke projekter der er omfattet i § 6 i bekendtgørelsen.

*De særligt udpegede Natura 2000-arealer til pleje er arealer med habitatnatur, der vurderes at have et særligt plejeindsatsbehov med henblik på at kunne opretholde naturtilstanden. Kortet udarbejdes af Miljøstyrelsen på baggrund af bidrag fra kommunerne og offentlige lodsejere. Kortlaget kan ses i IMK og hedder "særligt udpegede Natura2000 områder". Kortlaget er blandt andet målrettet tilskudsordningen pleje af græs og naturarealer (PLG). Arealerne er udelukket til at søge biodiversitet & bæredygtighed på for at undgå incitament til at ophøre ekstensiv forvaltning med naturpleje.

4.3.1.1 Arealer med HNV-indeks på mindst 5 kan ikke få tilskud under ordningen

Du må ikke udlægge småbiotoper på arealer med et High Nature Value (HNV)-indeks på 5 eller derover. Du kan i Internet Markkort (IMK) se kortlaget for HNV-indekset.

Hvis et landbrugsareal modtog tilskud under bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed i 2023, kan arealet fortsat opnå tilskud under denne bio-ordning i 2024, hvis kriterierne fortsat er opfyldt. Det vil også være tilfældet, hvis det viser sig, at arealet i 2024 bliver beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3 (og ikke tidligere var beskyttet, men ikke kortlagt), bliver udpeget som et særligt udpeget Natura-2000 (og ikke tidligere har levet op til kriterierne for at være habitatnatur eller levested for habitat/fuglearter) eller får øget HNV-indeks til 5 eller derover.

4.3.1.2 Andre arealer med forbud mod landbrugsproduktion kan ikke få tilskud under ordningen

Du kan ikke få tilskud til biodiversitet & bæredygtighed til vandboringssområder 25 meter beskyttelseszone omkring boringen – da der i forvejen er forbud mod at dyrke i beskyttelseszonen. Denne regel er beskrevet i miljøbeskyttelsesloven, som har til formål at gennemføre direktiver om naturbeskyttelse. Du kan finde vandboringer og de tilhørende beskyttelseszoner i Internet Markkort i laget "Vandboringer 2024."

Landbrugsarealer, som er beliggende indenfor et indvindingsområde til en vandboring, men ikke selve beskyttelseszonen på de 25 meter, kan anvendes under ordningen, med mindre der i servituten for det specifikke areal er et forbud mod dyrkning.

Enhver anden offentlig regulering der gælder for arealet i 2024, om at der ikke må ske en landbrugsproduktion, vil også betyde, at du ikke kan opnå tilskud for arealet. Se mere herom i bekendtgørelsen til denne bio-ordning §§ 7, 8 og 9.

4.3.1.3 Arealer med solceller kan ikke få tilskud under ordningen

Landbrugsarealer med solceller kan ikke opnå tilskud under denne ordning. Det gælder for både landbrugsarealer, hvor der er etableret solceller og landbrugsarealer, hvor der bliver etableret solceller i det kalenderår, der bliver søgt tilskud til. Hvis det er muligt at slå eller jordbehandle og udså en blom-

sterblanding på arealer *mellem* solcellepaneler, kan disse arealer tegnes ind som selvstændige marker med slåningsbrak, blomsterbrak, bestøverbrak eller markbræmmer – forudsat at arealet udgør mere end 100 m². På den måde kan arealer mellem solcellepaneler potentielt indgå i ordningen. Vær opmærksom på, at for at modtage grundbetaling skal arealer minimum være 0,3 ha eller overholde regler om sammenhængende arealer.

4.3.1.4 Andre arealer, der er udelukket fra tilskud under ordningen

Derudover kan du ikke søge tilskud under denne ordning til følgende ikke-produktive elementer:

- 3-metersbræmmer (kan kun anvendes til opfyldelse af GLM 4-kravet og GLM 8, delkrav 2)
- Markkrat (kan kun anvendes til opfyldelse af GLM 8, delkrav 2)
- GLM-søer og fortidsminder (kan kun anvendes til opfyldelse af GLM 8, delkrav 2)
- Småbiotoper (der anvendes til opfyldelse af GLM 8, delkrav 2 eller som alene er udlagt under grundbetalingsordningen)

Hvis du vil læse om reglerne

Til dette afsnit har vi brugt [Bekendtgørelse nr. 1711 af 13. december 2023 om tilskud til biodiversitet og bæredygtighed for 2024](#):

- § 4 om arealer der ikke kan være omfattet af ansøgning om tilskud
- § 6 om kriterier for at modtage tilskud, der omhandler anden anvendelse eller regulering af arealet

4.4 Hvilke størrelser må arealer have?

Det er et kriterie, at du skal søge tilskud til mindst 0,30 ha i alt under ordningen, og at hvert ansøgt element eller areal udgør mindst 0,01 ha på den enkelte mark.

For de enkelte elementer og arealer gælder desuden:

- **Brakmarker:** Forskellige typer af brak må udgøre en hel mark uanset størrelse.
- **Markbræmmer:** En eller flere markbræmmer må enkeltvis eller tilsammen højst udgøre op til 50 pct. af dit samlede ansøgte omdriftsareal inden for samme markblok. Det er et kriterie under ordningen. Markbræmmer skal være mellem 1 og 20 meter brede.
- **Småbiotoper:** En sammenhængende småbiotop må højst være 1 ha. Det er et kriterie under ordningen.
- Hvis marken, som en småbiotop er en del af, udgør op til 1 ha, må småbiotopen gerne fylde hele markens areal.
- Du må gerne have flere småbiotoper op til 1 ha inden for samme mark, hvis afstanden imellem hver småbiotop er mindst 5 meter, hvor der inden for de mindst 5 meter samtidig foretages landbrugsaktiviteter, f.eks. i form af slåning eller dyrkning af en afgrøde.

Du kan godt søge til flere forskellige elementer og arealer spredt udover din bedrift. Det betyder, at arealerne og elementerne under ordningen ikke behøver at være sammenhængende men enkeltvis kan være ned til 100 m², hvis de er en del af et tilskudsberettiget landbrugsareal. Det gælder, så længe det samlede areal, der søges om tilskud til under ordningen, er på mindst 0,3 ha.

[Se mere i Vejledning om grundbetaling og tilskudsberettigede arealer 2024](#)

Hvis du vil læse om reglerne

Til dette afsnit har vi brugt [Bekendtgørelse nr. 1711 af 13. december 2023 om tilskud til biodiversitet og bæredygtighed for 2024](#):

- § 5, nr. 3 og 4, om arealers mindstestørrelser
- § 7 om småbiotoper
- § 8 om braklagte arealer og markbræmmer

4.4.1 Samlet tilskudsareal må højst udgøre 50 pct. af bedriftens samlede areal til grundbetaling

Du kan højst få tilskud under denne ordning til 50 pct. af din bedrifts landbrugsarealer. Dette kriterie skal sikre, at der fortsat primært er landbrugsproduktion på din bedrift.

Vær opmærksom på, at GLM 8-arealer og udtagne arealer, der er en del af udtagningsprojekter, skovprojekter eller lavbundsprojekter også påvirker, hvor mange arealer du kan få tilskud til under denne ordning. En bedrifts samlede areal til grundbetaling bliver fratrukket arealer til GLM 8 og projekter, hvor der er søgt grundbetaling. Du har derfor alene mulighed for at søge tilskud til 50 pct. af dine landbrugsarealer, hvor der reel er mulighed for produktion.

Dette kriterie er for at sikre, at der fortsat er produktion på minimum halvdelen af en bedrifts produktionsarealer.

Eksempel

En bedrift på 100 ha består af:

- 10 ha permanent græs udtaget under et projektilsagn
- 15 ha permanente afgrøder, f.eks. lavskov
- 20 ha permanente græsarealer
- 55 ha omdriftsarealer

GLM 8-arealer udgør 4 pct. af 55 ha omdriftsareal – svarende til 2,2 ha. Af bedriftens samlede 100 ha kan de 12,2 ha (hhv. 10 ha projektilsagn og 2,2 ha anvendt under GLM 8) ikke bruges i ordningen. Dermed skal de maksimale 50 pct. findes blandt bedriftens øvrige arealer på 87,8 ha. Det vil sige, at op til 43,9 ha. af denne bedrift kan søges under denne ordning.

Hvis du vil læse om reglerne

Til dette afsnit har vi brugt [Bekendtgørelse nr. 1711 af 13. december 2023 om tilskud til biodiversitet og bæredygtighed for 2024](#):

- § 5, nr. 5, om arealets maksimale størrelse

4.5 Kriterier og forpligtelser for at søge tilskud

Du kan kun søge tilskud, hvis dine arealer overholder kriterierne for bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed. Du skal leve op til kriterierne for at kunne søge ordningen, mens forpligtelserne betegner de aktiviteter, du skal leve op til i ansøgningsåret.

Det er et kriterie for alle elementer, at de mindst er 0,01 ha store. For småbiotoper er der et kriterie om, at de højst må være 1 ha.

I TABEL 4.1. kan du se, hvilke kriterier og forpligtelser du skal overholde afhængig af, hvilken type ikke-produktivt element, du udlægger.

Tabellen skal hjælpe med at give et overblik over elementerne, du kan læse uddybende om i dette afsnit.

Element	Kriterie om arealtype	Forpligtelse om landbrugsaktivitet
Slåningsbrak Læs mere i afsnit 4.5.1	Må kun udlægges på omdriftsarealer.	Skal slås årligt.
Blomsterbrak Læs mere i afsnit 4.5.2	Må udlægges på alle areal typer.	Jordbehandling og isåning af blomsterblanding mindst hvert andet år (valgfrie plantearter).
Bestøverbrak Læs mere i afsnit 4.5.3 og 4.6	Må udlægges på alle areal typer. Det er dog kun muligt at få tillæg til bestøverbrak på arealer, der var omdrift i 2023.	Jordbehandling og isåning af blomsterblanding mindst hvert andet år (specifikke plantearter).
Markbræmme Læs mere i afsnit 4.5.4	Må udlægges på omdriftsarealer.	Skal årligt slås.
Markbræmme med blomster Læs mere i afsnit 4.5.4	Må udlægges på alle areal typer.	Jordbehandling og isåning af blomsterblanding mindst hvert andet år.
Småbiotop Læs mere i afsnit 4.5.5	Må udlægges på alle areal typer.	Ingen udførelse af landbrugsaktivitet. Plantedækket må bestå af uslået græs urter osv., spildkorn/frø, træer og buske eller være vådt. Det er også tilladt at foretage aktiv tilplantning med f.eks. nye læhegn og nye træer og buske. Det er tilladt at jordbearbejde i forbindelse med tilplantningen. Ved mere end 75 pct. kronedække er afgræsning dog tilladt.

Vær opmærksom på, at der for økologiske arealer gælder særlige krav til anvendelse af økologiske frø og plantematerialer.

[Se mere i Vejledning om økologisk jordbrugsproduktion](#)

4.5.1 Hvad gælder for slåningsbrak?

Braklagte arealer er landbrugsarealer i omdrift, som du i en periode tager ud af den landbrugsmæssige produktion. Slåningsbrak udlagt under bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed har yderligere forpligtelser end slåningsbrak under grundbetaling.

Under denne ordning må du ikke bruge marker med slåningsbrak til produktion i hele kalenderåret. Det betyder, at du ikke må omlægge til en vintersæd- eller vårafgrøde i løbet af kalenderåret.

Du må ikke gødske eller sprøjte arealet i hele kalenderåret. Du skal dog selektivt afslå eller nedvisne forekomst af flyvehavre eller kæmpebjørneklo fra arealet, hvis det er pålagt gennem en indsatsplan i din kommune. Du skal fjerne det afslåede plantemateriale af flyvehavre fra arealet efterfølgende efter reglerne i flyvehavrebekendtgørelsen.

Plantedækket på en brakmark kan f.eks. bestå af sidste års stubmark, der er blevet liggende, et græsplantedække, en vintersæet afgrøde eller være sidste års blomsterblanding (f.eks. fra en tidligere indberettet blomster- og eller bestøverbrakmark). Vær opmærksom på, at hvis du har fastholdt arealet som brak under ordningen, kan arealet ikke bestå af sidste års stubmark eller en vintersæet afgrøde.

Under denne ordning forbliver arealer med slåningsbrak omdrift og bliver derfor ikke til permanent græs efter fem år. Det er modsat arealer med slåningsbrak, du udelukkende søger grundbetaling til.

Hvis du slår din brakmark i forbudsperioden fra 1. maj til 31. juli, vil din brakmark blive underkendt som et brakareal under denne ordning, og der kan eventuelt beregnes en sanktion. Du vil fortsat kunne modtage grundbetaling til marken, hvis vi ændrer arealet fra afgrøden 'brak' til f.eks. græs uden kvælstofnorm i forbindelse med en kontrol.

[Se afsnit om brak i Vejledning om grundbetaling og tilskudsberettigede arealer 2024](#)

4.5.2 Hvad gælder for blomsterbrak?

Blomsterbrak udlagt under bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed har yderligere forpligtelser, som gælder for blomsterbrak under grundbetaling.

Arealer med blomsterbrak anvendt under denne ordning må ikke omlægges i hele kalenderåret.

Du må ikke gødske eller sprøjte arealet i hele kalenderåret. Du skal dog selektivt afslå eller nedvisne forekomst af flyvehavre eller kæmpebjørneklo fra arealet, hvis det er pålagt gennem en indsatsplan i din kommune. Du skal fjerne det afslåede plantemateriale af flyvehavre fra arealet efterfølgende efter reglerne i flyvehavrebekendtgørelsen.

Du må udlægge blomsterbrak på alle arealtyper. Arealer, du etablerer med blomsterbrak, har status som omdrift.

[Se afsnit om brak i Vejledning om grundbetaling og tilskudsberettigede arealer 2024](#)

4.5.3 Hvad gælder for bestøverbrak?

Bestøverbrak udlagt under bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed har samme forpligtelser som bestøverbrak under grundbetaling. Se planteartsliste i Bilag 1: Planteartsliste for bestøverbrak.

Arealer med bestøverbrak anvendt under denne ordning må du ikke omlægge i hele kalenderåret.

Du må ikke gødske eller sprøjte arealet i hele kalenderåret. Du skal dog selektivt afslå eller nedvisne forekomst af flyvehavre eller kæmpebjørneklo fra arealet, hvis det er pålagt gennem en indsatsplan i din kommune. Du skal fjerne det afslåede plantemateriale af flyvehavre fra arealet efterfølgende efter reglerne i flyvehavrebekendtgørelsen.

Du må udlægge bestøverbrak på alle arealtyper. Arealer, du etablerer med bestøverbrak, har status som omdrift.

Du kan modtage et tillæg på 1.500 kr./ha. til bestøverbrak under denne bio-ordning, hvis de etableres på arealer, der var omdrift i 2023. Læs mere i afsnit 4.6.

Havde arealet ikke status af omdrift i 2023, kan du ikke modtage det ekstra tillæg til arealet med bestøverbrak. Du kan dog modtage basistilskuddet på 2.740 kr. pr. ha. under denne bio-ordning. Du skal leve op til forpligtelserne for bestøverbrak, som beskrevet i afsnit 4.6.

4.5.4 Hvad gælder for markbræmmer?

Markbræmmer udlagt under bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed har samme forpligtelser som markbræmmer anvendt til at opfylde GLM 8.

Markbræmmer kan du alene udlægge på arealer i omdrift. Hvis du etablerer en blomsterblanding på markbræmmen, har den status af omdrift.

Plantedækket på en markbræmme kan bestå af sidste års stubmark, der er blevet liggende, være en tidligere græsmark eller være sidste års blomsterblanding (f.eks. fra en tidligere indberettet blomster- og/eller bestøverbrakmark).

Du må ikke omlægge markbræmmer under denne ordning i løbet af kalenderåret. Derudover er der en forbudsperiode fra 1. maj til og med 31. juli, hvor du ikke må slå plantedækket af hensyn til yngleperioden for markens vildt- og fuglebestand.

Du må ikke gødske eller sprøjte arealet i hele kalenderåret. Du skal dog selektivt afslå eller nedvisne forekomst af flyvehavre eller kæmpebjørneklo fra arealet, hvis det er pålagt gennem en indsatsplan i din kommune. Du skal fjerne det afslåede plantemateriale af flyvehavre fra arealet efterfølgende efter reglerne i flyvehavrebekendtgørelsen.

4.5.4.1.1 Markbræmmen må højst udgøre op til 50 pct. af omdriftsarealet inden for samme markblok

Du kan kun udlægge markbræmmer på omdriftsarealer.

Du skal derudover sikre dig, at din markbræmme til enhver tid er mindre end omdriftsarealet på dine tilstødende marker beliggende i samme markblok. Det vil sige, at du skal have mindst én anden omdriftsmark, som støder op til din markbræmme, og som arealmæssigt enten er lige så stor eller større end din markbræmme inden for samme markblok. Dette krav gælder uanset, om din markbræmme ligger i en markblok med permanent græs eller en omdriftsafgrøde.

Din markbræmme skal derudover være placeret, så markbræmmens længste side tilstøder en omdriftsmark inden for 5 meter. Bræmmen kan ikke godkendes, hvis bræmmens længste side inden for 5 meter støder op til en mark med permanent græs eller en anden permanent afgrøde, som f.eks. lavskov eller frugttræer.

Hvis du etablerer markbræmmer med blomster på arealer med permanent græs eller permanente afgrøder, som er tilstødende et omdriftsareal, omklassificeres markbræmmearealet til et omdriftsareal, fordi plantedækket brydes ved, at der sker jordbehandling og isåning af en blomsterblanding. Vær opmærksom på, at du ikke kan sammenlægge arealer med markbræmmer isået en blomsterblanding med arealer med permanent græs eller permanente afgrøder.

Du kan ikke modtage tilskud under denne ordning til 3-metersbræmmer, der er udlagt efter GLM 4 og eventuelt anvendt til at opfylde GLM 8. Den del af din markbræmme, som overlapper med 3-metersbræmmen, medregnes ikke til det tilskudsberettigede areal under denne ordning.

[Se afsnit om, hvad arealerne skal leve op til for at være et landbrugsareal, og markbræmmer i Vejledning om grundbetaling og tilskudsberettigede arealer 2024.](#)

[Læs mere om GLM 4 og GLM 8 i Vejledning om konditionalitet – Miljøområdet](#)

4.5.5 Hvad gælder for småbiotoper?

Du har mulighed for at udtage dele eller hele marker (op til 1 ha) under denne ordning, som du helt friholder fra produktion og landbrugsaktiviteter. De urørte levesteder kaldes 'småbiotoper' og er nye områder, der enten er etableret eller naturligt opstået på et tilskudsberettiget landbrugsareal. En urørt småbiotop kan være med til skabe et større fødegrundlag for markens vilde dyr, fugle og insekter.

[Du kan læse i afsnit om småbiotoper i Vejledning om grundbetaling og tilskudsberettigede arealer 2024, hvilke tiltag du kan få tilskud til under grundbetalingsordningen.](#)

På en småbiotop må du gerne plante f.eks. træer og buske, hvis det har til formål at gavne biodiversiteten og ikke produktion. Du må også gerne etablere en sø ved f.eks. at stoppe dræningen eller grave et hul med det formål at skabe en småbiotop. Du kan begynde at planlægge småbiotoper på dine marker allerede efter den 25. oktober – året inden, du indberetter småbiotopen. Du kan f.eks. foretage beplantninger eller andre forberedende tiltag.

En småbiotop er ikke det samme som eksisterende markkrat (synligt tilstede på arealet på luffoto fra 2022). Du kan ikke anvende markkrat under denne ordning.

[Du kan læse mere om markkrat i Vejledning om grundbetaling og tilskudsberettigede arealer 2024.](#)

4.5.5.1 Plantedækket på småbiotoper

Plantedækket på en småbiotop kan bestå af sidste års stubmark, der er blevet liggende, være en tidligere brugt græsmark eller være sidste års blomsterblanding (f.eks. fra en tidligere indberettet blomster- og eller bestøverbrakmark). Du har også mulighed for at jordbehandle din småbiotop, hvis det sker i forbindelse med enten vådgøring, tilplantning af træer og buske og/eller tilplantning af et plantedække, som dog ikke er en produktionsafgrøde. Du må aktivt tilplante dit areal med træer og buske og/eller et plantedække i hele kalenderåret, så længe beplantningen ikke har produktion for øje.

Du bør sikre dig, at småbiotopen kan skelnes tydeligt fra den tilstødende mark. Det er særligt relevant, hvis småbiotopen er nyetableret og forskellen til det omkringliggende areal, f.eks. en græsmark, ikke er tydelig. I det tilfælde kan du sikre dig, at plantedækket på det omkringliggende areal er tydeligt forskellig fra småbiotopen, f.eks. ved afgræsning eller afpudsning af det omkringliggende areal, eller at småbiotopen er afgrænset af f.eks. et hegn, en plovfure eller hegnspæle.

4.5.5.2 Størrelse og forpligtelser for småbiotoper

Kriterierne for størrelsen af en småbiotop er, at den ikke må være mindre end 0,01 ha (100 m²) eller større end 1 ha. Det skyldes hensynet til Driftsloven, hvor arealer med småbiotoper op til 1 ha bliver undtaget fra rydningspligten. Du skal derfor ikke fjerne træer og buske, når de bliver mere end fem år gamle. Denne undtagelse for småbiotoper op til 1 ha. gælder så længe, at du indberetter arealet som en småbiotop.

Hvis du udlægger flere småbiotoper på samme mark, skal der være mindst 5 meter mellem dem. Småbiotoper anses som sammenhængende, hvis der er mindre end 5 meter mellem dem. Dette afstandskrav gælder også til øvrige småbiotoper, som er anvendt til andre formål under GLM 8 og grundbetaling.

På marker med småbiotoper skal du på arealet uden småbiotoper overholde de forpligtelser, der gælder for den arealtype, der er indberettet på arealet. Hvis der er flere småbiotoper på en mark skal du også overholde forpligtelser på de passager, der er mellem småbiotoperne. Det vil sige, at hvis der er indberettet småbiotoper på et areal med græs i omdrift, så skal arealet med græs overholde forpligtelser for græs. Det samme gælder for arealer med brak.

4.5.5.3 Du skal tegne småbiotoper ind

Du skal tegne din småbiotop præcist i Internet Markkort (IMK). Hvis du har fastholdt småbiotoper, som du har registreret sidste år, kan du overføre sidste års registrering ved at kopiere dit markkort fra 2023 i IMK. Hvis du registrerer en ny småbiotop i 2024, skal du tegne den ind i IMK.

Hvis din småbiotop udgør en hel mark, skal du stadig tegne en hovedmark under din tegning af småbiotopen. På hovedmarken skal du bruge eksisterende afgrødekoder. Hvis arealet er i omdrift, anbefaler vi, at du indberetter en afgrødekode for brak. Hvis arealet er permanent græs, skal du indberette arealet med én af afgrødekoderne for permanent græs uden gødningsnorm.

Du kan udlægge småbiotoper på alle arealtyper. Det vil sige på omdriftsarealer, permanent græs og permanente afgrøder. Vi betragter småbiotoper som en del af den mark, de er placeret på. Derfor vil et areal med en småbiotop have samme status som den øvrige mark. Det betyder, at hvis den omkringliggende mark opnår status som permanent græs, vil småbiotopen også få status som permanent græs.

Hvis du udlægger en småbiotop på en mark, der har status af permanent græs i 2024, vil småbiotopen fortsat være permanent græs i 2024, selvom resten af marken får status af omdrift. Det betyder, at hvis du etablerer en småbiotop på en mark, der er permanent græs, hvor du på den resterende del af marken etablerer en omdriftsafgrøde, så bibeholder småbiotopen status af permanent græs. Du skal indberette småbiotopen med en afgrødekode for permanent græs uden gødningsnorm.

Eksempler på, hvilken status småbiotopen har, når den etableres på forskellige arealtyper:

En småbiotop under bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed eller GLM 8 etableret på en mark med slåningsbrak:
Under biodiversitet & bæredygtighed og GLM 8 fastholdes arealer med slåningsbrak med omdriftsstatus. Småbiotoper, der er placeret på en slåningsbrak-mark, bliver ikke til permanent græs efter fem år.

En småbiotop under bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed eller GLM 8 etableret på en mark med omdriftsgræs:
Arealet med småbiotopen følger status for marken med omdrift. Det vil sige, at småbiotopen kan blive til permanent græs, hvis den omkringliggende mark har været udlagt med græs og andet grøntfoder i mere end 5 år.

En småbiotop under bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed eller GLM 8 etableret på en mark med græs og andet grøntfoder, som i 2024 bliver omklassificeret til permanent græs i 2024:

Arealet kan ikke indgå i opfyldelsen af GLM 8, fordi småbiotopen også får status af permanent græs.

Tilskud for småbiotoper er betinget af, at de ikke udsættes for nogen former for produktion eller landbrugsaktiviteter, der er tilknyttet produktion i ansøgningsåret. På arealer med lavskovstræer sker der en årlig vedproduktion i alle årene mellem plantning og stævning. Derfor kan lavskovstræerne på arealet med lavskov ikke tegnes ind som en småbiotop. Arealerne omkring træerne kan dog godt tegnes ind som en småbiotop så længe, at arealet består af noget andet end lavskovstræer som for eksempel højt græs eller vand. Med henblik på at leve op til krav om landbrugsaktiviteter på lavskov, skal du fortsat sikre dig, at lavskovstræerne ikke gror til.

Hvis du udlægger en småbiotop på et areal med lavskov, skal der være synlig forskel på arealet, som er tegnet ind som en småbiotop, og det omkringliggende areal, der er indberettet som lavskov. Er arbejdsarealer (inkl. vendeplads) en del af dit lavskovsareal, kan du benytte dette arbejdsareal som en småbiotop, men i så fald skal arbejdsarealet registreres som en småbiotop og kan dermed ikke indgå i lavskovsarealet. Er arbejdsarealet omfattet af en småbiotop, må du ikke samtidig anvende småbiotopen til arbejdskørsel eller opbevaring.

Ligesom for arealer med lavskov skal småbiotoper, der er tegnet ind på arealer med frugt, bær og nødde træer og buske, også være synlig forskellig fra arealet med træerne og buskene, som forklaret for lavskov.

4.5.5.4 Du må ikke udføre landbrugsaktiviteter

Det er en forpligtelse under bio-ordning biodiversitet & bæredygtighed, at du ikke må bruge en småbiotop produktionsmæssigt, da det ikke vil være i overensstemmelse med EU-reglerne om ikke-produktive elementer. Du må derfor ikke udføre landbrugsaktiviteter på en småbiotop i hele kalenderåret, herunder heller ikke afgræsning eller slæt.

Består småbiotopen af mere end 75 pct. træer og buske – målt ud fra kronedækkets areal – eller er vådgjort, må småbiotopen undtagelsesvist gerne afgræsses i henhold til EU-reglerne. Hvis du lader dine småbiotoper afgræsse, så skal du være opmærksom på, at dyrene ikke også afgræsser plantematerialet af eventuelt tilstødende brakmarker eller markbræmmer under denne ordning. Muligheden for afgræsning af en småbiotop må dog ikke beskadige træerne og buskene i en sådan grad, at der er risiko for, at træerne eller buskene ikke kan overleve eller er blevet fjernet. Derfor skal husdyrene også have adgang til et tilstødende areal, så småbiotopen ikke bliver beskadiget. Du behøver ikke at indhegne småbiotopen, hvis den støder op til en produktionsmark, som f.eks. en græsmark eller et tilsagsareal, hvor afgræsning er tilladt.

4.5.5.5 Du må ikke bruge pesticider (sprøjtemidler)

På småbiotoper må du ikke anvende pesticider til nedvisning af afgrøden til etablering af næste års afgrøde.

Du må du ikke gødske eller sprøjte arealet i hele kalenderåret. Du skal dog selektivt afslå eller nedvisne forekomst af flyvehavre eller kæmpebjørneklo fra arealet, hvis det er pålagt gennem en indsatsplan i din kommune. Det afslåede plantemateriale af flyvehavre skal fjernes fra arealet efterfølgende efter reglerne i flyvehavrebekendtgørelsen.

4.5.5.6 Hvilke tiltag kan forbedre biodiversiteten?

Du har mulighed for at forbedre biodiversiteten på småbiotoperne ved f.eks. at udlægge halmballer og små stendyrer, så de fungerer som et overvintringssted for insekter og andre dyr. Vær dog opmærksom på, at halmballer eller andre landbrugsprodukter kun er tilladte at opbevare på en småbiotop, hvis du ikke bruger dem produktionsmæssigt. Det kan du f.eks. sikre ved at klippe ballesnor eller -net på

halmballen eller ved at sprede halmballerne jævnt på arealet, dog uden at de noget sted på småbiotopen optager et sammenhængende areal på over 0,01 ha.

Hvis du ønsker at plante hjemmehørende træer og buske på en småbiotop, har du mulighed for at søge om tilskud via Miljøstyrelsens ordninger. Der kan enten søges om tilskud til beplantninger til gavn for vildtet eller til hasselmusen og birkemusen inden for de kommuner, hvor disse arter findes.

[Du kan læse mere på siden Plant for vildtet \(naturstyrelsen.dk\)](#)

Hvis du vil læse om reglerne

Til dette afsnit har vi brugt [Bekendtgørelse nr. 1711 af 13. december 2023 om tilskud til biodiversitet og bæredygtighed for 2024](#):

- § 7 om småbiotoper
- § 8 om braklagte arealer og markbræmmer
- § 9 om markbræmmer

4.6 Tillæg til bestøverbrak

Hvis du under denne ordning udlægger et areal med bestøverbrak på et omdriftsareal, så kan du også søge om at modtage et ekstra tillæg på 1.500 kr./ha. Tillægget gives udover basisstilskuddet under denne ordning på 2.740 kr./ha og tilskuddet til grundbetalingen.

For at søge skal du angive i din markplan under siden biodiversitet & bæredygtighed, at du ønsker at modtage tillæg til din bestøverbrakmark. For at kunne modtage et tillæg skal din bestøverbrakmark opfylde kriterier og forpligtelser til bestøverbrak.

Tillægget har til formål at gavne de bestøvende insekter. Se anbefalinger til placering i afsnit 4.6.3.

4.6.1 Hvilke kriterier gælder for tillægget til bestøverbrak?

Der er to kriterier, du skal leve op til, for at kunne søge tilskuddet.

Arealet skal have været et omdriftsareal i 2023. Det er for at sikre størst muligt miljø- og klimaeffekter af tiltaget og for at undgå en u hensigtsmæssig fjernelse af permanent græs.

Du skal søge basisstilskuddet til biodiversitet & bæredygtighed til braklagte arealer for arealet og leve op til kriterier og forpligtelser beskrevet i 4.5.

4.6.2 Hvilke forpligtelser gælder for tillægget til bestøverbrak?

Det er en forpligtelse, at arealet med bestøverbrak lever op til forpligtelserne for bestøverbrak. Når du etablerer bestøverbrak, skal du lave en mekanisk jordbehandling og så en blomsterblanding senest 30. april.

For at et areal kan godkendes som bestøverbrak skal, du leve op til følgende:

- Plantedækket skal bestå af mindst tre forskellige pollen- og nektarrige plantearter pr. m².
- Du skal bruge plantearter, som står på den særlige planteartsliste for bestøverbrak, der er i Bilag 1: Planteartsliste for bestøverbrak. Det er angivet i bilaget, om de enkelte plantearter er énårige eller flerårige med hensyn til blomstringsperioden samt hvilke insekter de enkelte arter tilgodeser.
- Den udsåede blomsterblanding skal udgøre mindst 50 pct. af plantedækket på arealet

- Korn, græs, og majs må gerne indgå i blomsterblandingen, men tæller ikke med som én af de tre plantearter, da de ikke er nektarproducerende.
- Anvender du kløver i blandingen, kan kløver kun udgøre én af de tre krævede plantearter (også ved flere forskellige kløverarter).
- Naturligt fremvoksende arter, der er pollen- og nektarproducerende, kan indgå i kravet om tre arter pr. m².

4.6.3 Særlige opmærksomhedspunkter til bestøverbrak

Arealer med bestøverbrak er undtaget fra forpligtelsen om årlig afslåning i etableringsåret og det efterfølgende ansøgningsår. Hvis samme areal benyttes som toårig bestøverbrak, skal du være opmærksom på, at arealer med bestøverbrak til enhver tid af året (begge år) har et plantedække bestående af en blomsterblanding eller af planterester, der opfylder forpligtelserne for bestøverbrak. Ved behov må du gerne afpudse din bestøverbrakmark, men du må ikke fjerne det afslåede plantemateriale. Hvis du efter det andet år igen ønsker at have en bestøverbrakmark, skal du på ny (senest 30. april i ansøgningsåret) udføre en ny jordbehandling og iså en blomsterblanding, hvorefter det toårige aktivitetskrav gælder på ny.

Bestøverbrak under denne ordning må ikke omlægges i hele kalenderåret. Derudover er der en forbudsperiode 1. maj til og med 31. juli, hvor du ikke må slå plantedækket af hensyn til yngleperioden for markens vildt- og fuglebestand. Hvis vejrforhold betyder, at det ikke er muligt at overholde fristen den 30. april for udsåning af en blomsterblanding til blomster- eller bestøverbrak, kan vi udskyde fristen. Fristen kan udskydes op til 14 dage og vil gælde for hele Danmark. Hvis fristen udskydes, sender vi en nyhed ud herom.

Du må uanset forbudsperioden på brakmarker gerne selektivt afslå forekomst af flyvehavre fra arealet. Det afslåede plantemateriale af flyvehavre skal fjernes fra arealet efterfølgende efter reglerne i flyvehavrebekendtgørelsen.

Du må ikke gødske eller sprøjte bestøverbrak arealet. Selektiv bekæmpelse af kæmpebjørneklo er undtaget, hvis du er forpligtet til at bekæmpe kæmpebjørneklo gennem en indsatsplan i din kommune.

Du må udlægge bestøverbrak på alle arealtyper, men du kan kun modtage tillægget på arealer, der havde status af omdriftsareal i 2023. Arealer, du har indberettet og etableret med bestøverbrak, får status som omdrift.

Det er ikke et krav, men du kan med fordel placere dine arealer med bestøverbrak i tilknytning til eksisterende naturområder, småbiotoper, grøfter eller lignende. Du kan også bruge dine marker med bestøverbrak imellem produktionsmarker for at skabe en variation i plantedækket til gavn for vildtet og insekter.

[Se her for at finde inspiration og vejledning for, hvordan du kan tilgodese biodiversiteten bedst muligt.](#)

[Se afsnit om brak i Vejledning om grundbetaling og tilskudsberettigede arealer 2024](#)

Hvis du vil læse om reglerne

Til dette afsnit har vi brugt [Bekendtgørelse nr. 1711 af 13. december 2023 om tilskud til biodiversitet og bæredygtighed for 2024](#):

- § 10 om tillæg til bestøverbrak

4.7 Der er ingen gødskningsnorm til arealer under ordningen

Du må ikke bruge arealer under denne ordning produktionsmæssigt. De har derfor ikke en gødskningsnorm.

Hvis du vil læse om reglerne

Til dette afsnit har vi brugt [Bekendtgørelse nr. 1711 af 13. december 2023 om tilskud til biodiversitet og bæredygtighed for 2024](#):

- § 7, stk. 2, § 8, stk. 5, om pesticider og 9, stk. 3

4.8 Det skal du gøre, hvis der sker ændringer i løbet af året

Det er et kriterie, at arealerne under ordningen er tilskudsberettiget til grundbetaling i hele kalenderåret. Hvis forpligtelserne under grundbetaling ikke er opfyldt på et areal hele året, skal du trække hele marken, eller den del af marken, der ikke er tilskudsberettiget, ud af din ansøgning. Det samme gør sig gældende for arealer under denne ordning. Du kan dog alene trække din ansøgning tilbage, hvis du ikke har fået varslet kontrol. Det kan f.eks. være:

- Ved ekspropriation
- Ved længevarende udnyttelse til andet formål, f.eks. drænarbejde*, rørnedlægning m.m.
- Ved etablering af en menneskeskabt anlægskonstruktion
- Hvis du ikke har mulighed at udføre en landbrugsaktivitet på en brakmark eller en markbræmme, f.eks. ved permanent vandlidende forhold
- Hvis du tilplanter arealet med en ikke-støtteberettiget afgrøde, som f.eks. juletræer og pyntegrønt

*Det er alene en overtrædelse at lægge nye dræn eller lave vedligeholdelsesarbejde af eksisterende dræn på arealer, du har indberettet under ordningen, da det vil blive anset som produktion.

Hvis du under kontrol er gjort opmærksom på, at du ikke overholder GLM 8, delkrav 2 om mindst 4 pct. ikke-produktive elementer og arealer på bedriftens omdriftsarealer, kan du under kontrol udpege andre ikke-produktive elementer, der er ansøgt til under denne ordning. Hvis vi under administrativ kontrol konstaterer overtrædelse af GLM 8, delkrav 2, kan du inden høringsfristen sende en ændring ind til dit fællesskema, hvor det fremgår hvilke arealer, du i stedet vil anvende til at opfylde GLM 8, delkrav 2 og samtidig nedskrive det areal, hvortil du søger tilskud under ordningen biodiversitet & bæredygtighed.

Det er den landbruger, der har indberettet arealet i sit fællesskema, der har ansvaret for, at arealet er tilskudsberettiget i hele kalenderåret. Det gælder også ved salg eller bortforpagtning efter ansøgningsfristen.

Se hvordan du trækker marker ud af din ansøgning eller reducerer marker i Vejledning om grundbetaling og tilskudsberettigede arealer 2024.

[Læs Vejledning om grundbetaling og tilskudsberettigede arealer 2024](#)

4.8.1 Hvornår kan du ændre afgrødekode?

Det er vigtigt for vores kontrol af afgrøderotationen på dine marker, at du indberetter afgrøderne på marken korrekt ved ansøgning.

Du skal senest på ændringsfristen angive med afgrødekoden i fællesskemaet, hvilken aktivitet (blomsterblanding eller slåning) du vælger at udføre på din brakmark. Efter ændringsfristen kan du ikke ændre afgrødekoden fra eksempelvis blomster/bestøverbrak til slåningsbrak eller fra slåningsbrak til blomster/bestøverbrak. Det er udelukkende muligt at ændre afgrødekoden fra bestøverbrak til blomsterbrak, hvilket kan være aktuelt, hvis den udsåede blomsterblanding ikke kommer op, så den opfylder kravene til bestøverbrak men opfylder kravet til blomsterbrak.

Hvis vi i den satellitbaserede kontrol klassificerer en anden afgrøde end den indberettede på en mark, og det har betydning for din ansøgning, vil du modtage et høringsbrev. Da alle braktyper har samme afgrødekategori, vil du dog ikke modtage en høring, hvis du har indberettet en forkert afgrødekode for brak.

Du kan som udgangspunkt trække din ansøgning til arealet tilbage på ethvert tidspunkt. Du kan dog ikke trække ansøgningen tilbage for arealet efter den 15. november 2024.

[Læs mere i Vejledning om kontrol og administrative sanktioner 2024](#)

5. Hvilke tilskud kan du søge til samme areal?

I dette afsnit kan du læse, hvad du kan kombinere bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed med.

5.1 Sammenhæng til andre ordninger

Du kan kun kombinere tilskud under denne ordning med grundbetaling og ø-støtte.

Hvis du f.eks. søger om tilskud til en 0,5 ha småbiotop under denne ordning på en 10 ha mark, som også søger tilskud til gennem andre ordninger, vil småbiotoparealet på 0,5 ha udgå af følgende ordninger:

- Arealer under bio-ordningen ekstensivering med slæt
- Arealer under bio-ordningen varieret planteproduktion
- Arealer under bio-ordningen miljø- og klimavenligt græs
- Arealer under bio-ordningen økologisk arealstøtte
- Arealer omfattet af tilsagn om tilskud til miljøvenligt landbrug og til miljø- og klimavenligt landbrug.
- Arealer, der indgår i et minivådområde med omkringliggende areal, der er etableret med tilskud i medfør af anden lovgivning.
- Arealer, der indgår i ordningen frivillig målrettet kvælstofregulering

Det er muligt at søge tilskud til bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed på arealer omfattet af tilsagn om økologisk arealtilskud. Du kan så ikke få udbetalt Økologisk Arealtilskud på arealet. Du skal huske, at du fortsat skal opfylde betingelser for tilsagn om Økologisk Arealtilskud, herunder anmelde tilsagnsarealet i fællesskemaet, ligesom arealet fortsat skal være omlagt til økologisk jordbrugsproduktion under en bedrift, der er certificeret til økologisk jordbrug.

Du kan læse mere i Vejledning om Økologisk Arealtilskud

Du kan se en oversigt over alle tilskudsberettigede arealordninger på Landbrugsstyrelsens hjemmeside. Her får du et overblik på tværs af tilskudsordninger, så du kan se muligheder og begrænsninger for kombination af arealordninger på samme mark.

[Se, hvilke tilskud du kan kombinere på dit areal](#)

5.2 Sammenhæng med konditionalitet

Du kan kun modtage tilskud under bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed, hvis du opfylder GLM 8-kravet om, at du skal udlægge mindst 4 pct. ikke-produktive elementer på dine omdriftsarealer.

Viser det sig ved kontrolbesøg, at du ikke opfylder GLM 8-kravet, har du mulighed for at udpege erstatningsarealer, som opfylder betingelserne for GLM 8-arealer.

Hvis du kun råder over erstatningsarealer, som er indberettet under bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed, får du fortsat grundbetaling for arealerne, men du mister tilskuddet under bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed for de arealer, som overføres til GLM 8.

Du kan læse mere om de overordnede regler for kontrol og sanktion i Vejledning om kontrol og administrative sanktioner 2024.

[Læs Vejledning om kontrol og administrative sanktioner 2024](#)

6. Kontrol og administrative sanktioner

Når du søger om tilskud under en arealbaseret eller animalsk ordning, kontrollerer vi din ansøgning administrativt. Vi undersøger blandt andet, om du opfylder betingelserne for tilskud, ud fra de oplysninger, du har indberettet.

Vi bruger satellitbaseret kontrol til at kontrollere forhold på stedet i forhold til grundbetaling, tilskud til stivelseskartofler, ø-støtte, bio-ordninger, tilskud til pleje af græs- og naturarealer, målrettet kvælstofregulering og tilskud til fastholdelse af arealer i vand- og klimaprojekter (engangskompensation)..

I nogle tilfælde vil vi supplere den satellitbaserede kontrol og indsendelse af billeder med kontrolbesøg på en mindre del af bedrifterne, da der kan være specifikke tilskuds-betingelser for den pågældende ordning, som vi ikke kan kontrollere med de to metoder. Vi kan også komme på kontrolbesøg på en mindre del af bedrifterne, fordi der er enkelte ordninger, som ikke er omfattet af den satellitbaserede kontrol eller indsendelse af billeder med app'en, f.eks. de animalske ordninger.

Ved overtrædelser af reglerne og beregning af administrative sanktioner skelner vi mellem "kriterier for at få tilskud" og "forpligtelser".

6.1 Kriterier for at få tilskud

"Kriterier for at få tilskud" er de overordnede betingelser, der skal være opfyldt, for at du kan få tilskud. Kriterierne kan f.eks. være, at du skal være aktiv landbruger, at du skal have rådighed over de arealer, du søger om tilskud til, og at arealerne ikke må ligge i bestemte områder (Natura 2000, §3-områder osv.). For alle bio-ordninger er det ligeledes et kriterie, at forpligtelserne i grundbetalingsordningen overholdes. Hvis du ikke opfylder et eller flere kriterier for et areal, kan arealet ikke medtages i det, som vi kalder "det godkendte, ansøgte areal".

6.2 Forpligtelser

Under hver ordning er der nogle handlinger, du skal udføre eller ikke må udføre – det kalder vi forpligtelser. Hvis du på et areal ikke opfylder de forpligtelser, som gælder under ordningen, bortfalder tilskuddet for arealet helt eller delvist. Herudover kan du få en administrativ sanktion, som afhænger af alvoren, omfanget og varigheden af den manglende overholdelse af forpligtelserne.

Du kan læse mere om de overordnede regler for kontrol og sanktion i Vejledning om kontrol og administrative sanktioner 2024.

6.3 Sanktion ved overtrædelse af forpligtelser

Du skal opfylde forpligtelserne i bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed, ellers vil du få en sanktion. Sanktionen afhænger af overtrædelsen af forpligtelsen.

Når der er tale om overtrædelse af forpligtelser, der skal opfyldes på ordningsniveau og derfor omfatter det samlede godkendte ansøgte areal, anvendes vægtningsfaktorer, når sanktionen fastlægges. Se oversigt over ordningens vægtningsfaktorer, der afspejler overtrædelsens alvor, omfang og varighed i Vejledning om kontrol og administrative sanktioner 2024.

[Se oversigt i Vejledning om kontrol og administrative sanktioner 2024](#)

Her kan du også læse, hvordan vi kontrollerer og sanktionerer, og hvad du skal være opmærksom på.

Hvis du vil læse om reglerne

Til dette afsnit har vi brugt [Bekendtgørelse nr. 1711 af 13. december 2023 om tilskud til biodiversitet og bæredygtighed for 2024](#):

- § 14 om manglende opfyldelse af kriterier og forpligtelser
- § 15 om kontrol

7. Andre regler, du skal kende

7.1 Husk nationale bestemmelser ved etablering af småbiotoper

I forbindelse med etablering af småbiotoper under bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed og til GLM 8-kravet, skal du være opmærksom på øvrige nationale bestemmelser, som kan gælde for dine småbiotoper. Det kan f.eks. være naturbeskyttelseslovens § 3 om beskyttelse af bestemte naturtyper og tilsvarende i naturtypebekendtgørelsen.

Så længe, at en småbiotop er underlagt en helårlig forpligtelse om ikke at kunne være omfattet af en landbrugsmæssig udnyttelse, vil småbiotoperne heller ikke samtidig kunne være underlagt en national bestemmelse. Af hensyn til f.eks. naturbeskyttelseslovens bestemmelser, har du har op til 1 år ('1-årsreglen') efter endt forpligtelse til at bringe arealet ind i landbrugsdriften igen, før det eventuelt bliver omfattet af naturbeskyttelseslovens §3. Derudover har du også mulighed for at søge kommunen om permanent genopdykningsret til småbiotopen for at undgå en eventuel naturbeskyttelse. Det forudsætter dog, at arealet ikke allerede er omfattet af naturbeskyttelsesloven.

Hvis en småbiotop bliver omfattet af en § 3-registrering efter naturbeskyttelsesloven og samtidig er beliggende på et omdriftsareal, vil du fortsat kunne bruge denne småbiotop til opfyldelse af GLM 8-kravet. En naturbeskyttet småbiotop vil dog ikke kunne anvendes under bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed, fordi tilskud under bio-ordninger skal række ud over nationale forpligtelser.

Småbiotoper etableret alene under grundbetalingsordningen er ikke underlagt helårlige forpligtelser og derfor gælder '1 -årsreglen' ikke for sådanne småbiotoper under grundbetalingsordningen.

Vær opmærksom på, at der kan være andre nationale forpligtelser end dem, der er nævnt her. Det er dit ansvar at være informeret om, hvilke nationale regler der gælder for dine arealer. Er du i tvivl, kan du kontakte din kommune.

7.2 Svig med og misbrug af tilskud

Vi kontrollerer ansøgninger om tilskud for svig med EU-midler. Svig defineres i denne sammenhæng som en forsætlig handling, eller en handling du undlader at gøre, der påvirker din ret til at modtage tilskud eller påvirker, hvor meget du kan få i tilskud. Det kan for eksempel være, hvis:

- dokumenter fra dig er misvisende eller forfalskede
- du ikke lever op til en oplysningspligt

- du anvender midler eller investeringer til et andet formål, end de var tiltænkt og bevilget til.

Vi forbeholder os ret til at kontakte tredjeparter med forbindelse til ansøgninger som en del af kontrol for svig.

Vi anmelder sagen til politiet, hvis vi har mistanke om svig. Uanset resultatet af politianmeldelsen kan du helt eller delvist miste tilskuddet, hvis vi modtager en ansøgning fra dig med forfalskede dokumenter, urigtige eller vildledende oplysninger eller ved at fortie oplysninger. Du kan også risikere bøde, udelukkelse fra at søge tilskud, eller at du skal betale tidligere udbetalt tilskud tilbage.

Du skal føre tilsyn med opgaver, som du som tilskudsmodtager får løst af en tredjepart, f.eks. en konsulent. Gør du ikke det, kan det få konsekvens for dit tilskud, selvom det ikke er dig, der har løst opgaven.

Hvis du vil læse om reglerne

Til dette afsnit har vi brugt:

- Kapitel 10 [Lov nr. 470 af 25. april 2023 om administration af den fælles landbrugspolitik m.v.](#)
- § 289a i [Lovbekendtgørelse nr. 1360 af 28. september 2022 \(Straffeloven\)](#).
- Art. 59 i [Europa-Parlamentets og Rådets Forordning \(EU\) 2021/2116 af 2. december 2021 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af forordning \(EU\) nr. 1306/2013 \(Den horisontale forordning\)](#)

7.3 Omgåelse af kriterier og forpligtelser

Vi kontrollerer også ansøgninger om tilskud for omgåelse af kriterier og forpligtelser. Omgåelse er den betegnelse, vi bruger, hvis en ansøger bevidst forsøger at opnå fordele på grundlag af kunstigt skabte betingelser. Det kan f.eks. være, hvis du deler din bedrift op i flere CVR-numre for at undgå lofter over tilskud for dermed at få mere i tilskud.

Når vi udfører kontrol for omgåelse, ser vi på, om du kan have opnået en konkret økonomisk fordel på baggrund af ejerforhold og relationer til andre ansøgere. Vi vurderer, om dit valg af virksomhedsstruktur, kun har haft til formål at opnå en fordel.

[Gå til vores sider om omgåelse](#)

Hvis du vil læse om reglerne

Til dette afsnit har vi brugt:

- Art. 59 og Art. 62 i [Europa-Parlamentets og Rådets Forordning \(EU\) 2021/2116 af 2. december 2021 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af forordning \(EU\) nr. 1306/2013 \(Den horisontale forordning\)](#)

7.4 Force majeure og ekstraordinære omstændigheder

Hvis det på grund af force majeure eller andre ekstraordinære omstændigheder har været umuligt for dig at overholde de krav, der er for at modtage tilskud, kan vi se bort fra den manglende overholdelse, når du opfylder visse krav.

For at vi kan anerkende force majeure eller andre ekstraordinære omstændigheder, skal den indtrufne begivenhed have været en helt usædvanlig situation, som:

- du ikke kunne forudse

- var uden for din kontrol
- reelt har forhindret dig i at opfylde dine forpligtelser.

Du skal desuden, efter vores vurdering, have gjort nok for at sikre dig imod begivenheden.

Vær opmærksom på, at der skal være sammenhæng mellem årsagen til, at du ikke kunne overholde kravene og tidspunktet for force majeure-begivenheden eller den ekstraordinære omstændighed.

Force majeure og andre ekstraordinære omstændigheder kan bl.a. være, hvis:

- tilskudsmodtager er afgået ved døden
- du som tilskudsmodtager er uarbejdsdygtighed i længere tid
- din bedrift i væsentlig grad bliver berørt af en alvorlig naturkatastrofe
- bedriftens stalde bliver ødelagt ved en ulykke
- hele eller dele af din besætning eller dine afgrøder bliver ramt af en sygdom i husdyrpopulationen (en epizooti), en plantesygdom eller en planteskadegører
- du bliver tvunget til at afstå jord eller fast ejendom til staten, altså hvis hele eller en væsentlig del af din bedrift bliver eksproprieret, og ekspropriationen ikke kunne forudses på tidspunktet for, at du sendte din ansøgning.

Eksemplerne er ikke udtømmende, og der vil altid være tale om en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde.

Hvis du eller dit dødsbo vil anmode om force majeure eller andre ekstraordinære omstændigheder, skal vi have skriftligt besked om det senest 15 arbejdsdage efter det tidspunkt, hvor du eller din stedfortræder er i stand til at give en sådan meddelelse.

Hvis du overskrider denne frist, kan vi ikke anerkende omstændigheden som begrundelse for den manglende overholdelse.

Vi kan bede dig om yderligere oplysninger, hvis vi har brug for dem for at kunne vurdere sagen.

Hvis du vil læse om reglerne

Til dette afsnit har vi brugt:

- §§ 13-15 i [Bekendtgørelse nr. 1387 af 29. november 2023 om kontrol og administrative sanktioner for visse tilskudsordninger under Den Europæiske Unions fælles landbrugspolitik](#)
- § 9 i [Bekendtgørelse nr. 1359 af 28. november 2023 om ansøgninger m.v. for landbrugere i Tast selv](#)
- Art. 3 og Art. 59 i [Europa-Parlamentets og Rådets Forordning \(EU\) 2021/2116 af 2. december 2021 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af forordning \(EU\) nr. 1306/2013 \(Den horisontale forordning\)](#)

7.5 Vi indsamler og behandler dine data

For at vi kan behandle din ansøgning, behandler vi en række af dine data. Som hovedregel afgiver du disse data i forbindelse med din ansøgning, men i visse tilfælde indhenter vi også data fra andre myndigheder.

Vores adgang til at behandle dine data følger af reglerne for det enkelte tilskud, du søger om.

Vi behandler kun data, der er nødvendige og relevante for det tilskud, der søges. Vi behandler disse data for at sagsbehandle, administrere, udbetale og kontrollere de specifikke tilskud.

I særlige tilfælde kan vi videregive eller offentliggøre dine data. Dog kun hvis vi ved lov er forpligtet til det.

Når vi behandler dine personoplysninger, har du en række rettigheder, blandt andet retten til at søge indsigt i, hvilke personoplysninger vi har registreret om dig. Du har også ret til at få rettet, slettet eller blokeret eventuelt urigtige eller vildledende oplysninger.

[Gå til vores sider med detaljerede oplysninger om vores behandling af dine data](#)

Hvis du vil læse om reglerne

Til dette afsnit har vi brugt:

- Databeskyttelsesforordningen - [Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EU\) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger mv.](#)
- Databeskyttelsesloven - [Lov nr. 502 af 23. maj 2018 om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger \(databeskyttelsesloven\)](#)
- Forvaltningsloven - [Lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014](#)
- Offentlighedsloven - [Lovbekendtgørelse nr. 145 af 24. februar 2020](#)

7.6 Hvis du vil klage over en afgørelse fra os

Du vil kunne klage over vores afgørelser til Miljø- og Fødevareklagenævnet via deres klageportal. Det vil altid stå beskrevet i den enkelte afgørelse fra os, hvordan du skal gøre, hvis du vil klage.

En klage skal altid sendes inden 4 uger fra den dag, hvor du fik afgørelsen.

Ring eller skriv til os, hvis du er tvivl om, hvordan du klager.

Du kan læse mere om reglerne for bl.a. indgivelse af klage, frister, gebyrer m.v., der gælder for Miljø- og Fødevareklagenævnet, i [lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet](#).

Herudover kan du orientere dig om klageprocessen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside.

8. Retsgrundlag

Reglerne af betydning for bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed findes i følgende forordninger, love og bekendtgørelser:

8.1 EU-regler

- [Europa-Parlamentets og Rådets Forordning \(EU\) 2021/2115 af 2. december 2021 om regler for støtte til strategiske planer, der udarbejdes af medlemsstaterne under den fælles landbrugspolitik og finansieres gennem Den Europæiske Garantifond for Landbruget \(EGFL\) og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne \(ELFUL\), og om ophævelse af forordning \(EU\) nr. 1305/2013 og \(EU\) nr. 1307/2013 \(CAP-planforordning\)](#)
- [Europa-Parlamentets og Rådets Forordning \(EU\) 2021/2116 af 2. december 2021 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af forordning \(EU\) nr. 1306/2013 \(Den horisontale forordning\)](#)
- [Kommissionens Delegerede Forordning \(EU\) 2022/1172 af 4. maj 2022 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EU\) 2021/2116 for så vidt angår det integrerede forvaltnings- og kontrolsystem i den fælles landbrugspolitik og anvendelse og beregning af administrative sanktioner i forbindelse med konditionalitet](#)
- [Kommissionens Gennemførelsesforordning \(EU\) 2022/1173 af 31. maj 2022 om regler for anvendelsen af Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EU\) 2021/2116 for så vidt angår det integrerede system for forvaltning og kontrol under den fælles landbrugspolitik](#)

8.2 Danske regler

- [Lov nr. 470 af 25. april 2023 om administration af den fælles landbrugspolitik m.v. Bekendtgørelse nr. 1711 af 13. december 2023 om tilskud til biodiversitet og bæredygtighed for 2024](#)
- [Bekendtgørelse nr. 1094 af 22. oktober 2024 om ændring af bekendtgørelse om ansøgninger m.v. for landbrugere i Tast selv](#)
- [Bekendtgørelse nr. 1520 af 8. december 2023 om konditionalitet for 2024](#)
- [Bekendtgørelse nr. 1359 af 28. november 2023 om ansøgninger m.v. for landbrugere i Tast selv](#)
- [Bekendtgørelse nr. 1387 af 29. november 2023 om kontrol og administrative sanktioner for visse tilskudsordninger under Den Europæiske Unions fælles landbrugspolitik](#)
- [Bekendtgørelse nr. 1426 af 1. december 2023 om grundbetaling m.v. til landbrugere for 2024](#)
- [Bekendtgørelse nr. 1602 af 28. december 2022 om kundgørelse af Landbrugsstyrelsens kort med senere ændringer](#)

9. Bilag 1: Planteartsliste for bestøverbrak

TABEL 9.1. Planteartsliste for bestøverbrak

I tabellen fremgår planterter, du kan bruge til bestøverbrak. Der er angivet sæson for blomstring samt varighed af plantens cyklus (enårig, 2-årig eller flerårig). Der er for den enkelte planteart også angivet, om den er til gavn for honningbier, vilde bier, svirrefluer eller sommerfugle med angivelse af +/- eller ingen udfyldelse, hvis data ikke er tilgængelig. Tallene i parentes angiver den artsrigdom af vilde bier, planten understøtter, samt antal rødlistede dag- og natsommerfugle. Oplysningerne er indhentet fra Aarhus Universitet "Bruus et al, 2018, Positivliste over pollen og nektarproducerende planterter til brug for braktypen: MFO-bestøvervenlig brak samt Bruus og Strandberg, 2022, Ny planteartsliste for blomster- og bestøverbrak".

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Sæson	Varighed	Honningbier	Vilde bier (artsrigdom)	Svirrefluer	Sommerfugle (antal rødlistede)
Boghvede	<i>Fagopyrum esculentum</i>	Jul-aug.	Enårig	+	+	+	-
Almindelig hør	<i>Linum usitatissimum</i>	Jun-aug.	Enårig	+	+	+	-
Gul sennep	<i>Sinapis alba</i>	Jun-sep.	Enårig	+	+	+	+
Agersennep	<i>Sinapis arvensis</i>	Jun-okt.	Enårig		(7)		
Hjulkrone	<i>Borago officinalis</i>	Jun-aug.	Enårig	+	+	+	+
Almindelig honningurt	<i>Phacelia tanacetifolia</i>	Jun-sep.	Enårig	+	+	+	+
Havemorgenfrue	<i>Calendula officinalis</i>	Jul-sep.	Enårig	+	+	+	+
Hvid okseøje	<i>Leucanthemum vulgare</i>	Jun-jul.	Enårig	+	+	+	+
Gul okseøje	<i>Glebionis segetum</i>	Jun-sep.	Enårig	+	+	+	+
Blod-kløver	<i>Trifolium incarnatum</i>	Jul-sep.	Enårig	+	+	-	?
Kornblomst	<i>Centaurea cyanus</i>	Jun-sep.	Enårig	+	+	+	-
Vild gulerod	<i>Daucus carota</i>	Jul-aug.	2-årig	+	(7)	+	-
Pyrenæisk storkenæb	<i>Geranium pyrenaicum</i>	Jun-sep.	2-årig		(10)		
Kransblomstret katost	<i>Malva verticillata</i>	Jul-sep.	2-årig				
Kommen	<i>Carum carvi</i>	Maj-jun.	2-årig	-	+	+	-
Humlesneglebælg	<i>Medicago lupulina</i>	Maj-sep.	2-årig	+	+	-	-
Markstenkløver	<i>Melilotus officinalis</i>	Jul-sep.	2-årig	+	+	-	-
Almindelig hulsvøb	<i>Chaerophyllum temulum</i>	Jun-jul.	2-årig		(6)		(1)
Svinenød	<i>Conopodium majus</i>	Jun-jun.	Flerårig		(4)		

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Sæson	Varighed	Honingbier	Vilde bier (artsrigdom)	Svirrefluer	Sommerfugle (antal rødlistede)
Engstorkenæb	<i>Geranium pratense</i>	Jul-aug.	Flerårig		(10)		
Moskus-katost	<i>Malva moschata</i>	Jul-sep.	flerårig		(4)		
Vild kørvel	<i>Anthriscus sylvestris</i>	Maj-jul.	Flerårig	-	+	+	-
Brunelle	<i>Prunella vulgaris</i>	Jul-aug.	Flerårig	-	+	+	-
Rundbælg	<i>Anthyllis vulneraria</i>	Jun-aug.	Flerårig	+	(6)	-	+
Foderesparsette	<i>Onobrychis viciifolia</i>	Jun-aug.	Flerårig	+	+	-	-
Musevikke	<i>Vicia cracca</i>	Jun-aug.	Flerårig	+	+	-	(2)
Hvidkløver	<i>Trifolium repens</i>	Jun-sep.	Flerårig	+	+	-	-
Alsike-kløver	<i>Trifolium hybridum</i>	Jun-aug.	Flerårig	+	+	-	-
Cikorie	<i>Cichorium intybus</i>	Jul-sep.	Flerårig	+	+	+	-
Grøn høgeskæg	<i>Crepis capillaris</i>	Jul-aug.	Flerårig		(11)		
Stivhåret borst	<i>Leontodon hispidus</i>	Jun-jul.	Flerårig		(4)		
Agersnerle	<i>Convolvulus arvensis</i>	Jun-sep.	Flerårig		(9)		(1)
Agersvinemælk	<i>Sonchus arvensis</i>	Jul-aug.	Flerårig		(7)		(1)
Almindelig merian	<i>Origanum vulgare</i>	Jun-sep.	Flerårig		(7)		(2)
Rødkløver	<i>Trifolium pratense</i>	Maj-okt.	Flerårig	+	+	-	(2)
Stor knopurt	<i>Centaurea scabiosa</i>	Jul-sep.	Flerårig		(8)		(2)
Storblomstret kodriver	<i>Primula vulgaris</i>	Apr.-maj	Flerårig		(7)		(3)
Blåhat	<i>Knautia arvensis</i>	Jun-sep.	Flerårig	+	+	+	(3)
Almindelig kællingetand	<i>Lotus corniculatus</i>	Jun-sep.	Flerårig	+	+	-	(3)
Lucerne	<i>Medicago sativa</i>	Jul-sep.	Flerårig	+	+	-	(3)
Almindelig røllike	<i>Achillea millefolium</i>	Jul-okt.	Flerårig	-	+	+	(3)
Mælkebøtte	<i>Taraxacum agg</i>	Apr.-maj	Flerårig		(10)		(6)
Gul snerre	<i>Galium verum</i>	Jun-aug.	Flerårig				(6)
Farvegåseurt	<i>Anthemis tinctoria</i>	Jun-sep.	Flerårig				(1)

Vejledning om tilskud til biodiversitet & bæredygtighed 2024

Landbrugsstyrelsen
Nyropsgade 30
1780 København V

www.lbst.dk